

Jouni Kaikkonen

Ukko

Ukko

Jouni Kaikkonen
Ukko

Kiitokset Inkalle ja Miralle avusta.

© 2018 Jouni Kaikkonen

Kustantaja: BoD – Books on demand,
Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand,
Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-0756-2

Sisällys

Luku 1	7
Luku 2	17
Luku 3	27
Luku 4	43
Luku 5	54
Luku 6	67
Luku 7	76
Luku 8	84
Luku 9	91
Luku 10	106
Luku 11	116
Luku 12	127
Luku 13	138
Luku 14	148
Luku 15	157
Luku 16	168
Luku 17	177
Luku 18	187
Luku 19	195
Luku 20	204
Luku 21	211

Luku 1

”No niin pojat, minä aion olla teille ehdottoman rehellinen. Minä en tee teistä sankareita, minä en tee teistä edes miehiä, minä teen teistä raukkoja jotka ovat valmiit ottamaan kanssaihmiseltä hengen vain säästääkseen oman nahkansa.”

Ääni kaikuu päässäni, seison viisirivissä kohtalotovereideni kanssa. On tuskallisen kuuma. Pitkäaikainen seisoaminen tuntuu nilkoissa. Ketjupanssariin sonnustautunut mies puhua pälpättää muodostelman edessä. Vihreäharjainen kypärä roikkuu vyötäisillä.

”Teidät, pojat, on nostettu riviin Mustanmaan peloilta puolustamaan kotejanne, perheitänne ja kuninkaan tulevia runsaita juhlaillallisia, joista hän ei teitä kiitä. Teitä ei muista kukaan paitsi muutama läheisenne, jotka kuolevat surkeasti, jollen saa teistä taistelukelpoista materiaalia kuukauden kuluessa. Muistakaa tämä pojat, minä en kouluta teitä teidän parhaaksenne. Minä koulutan teitä koska minun on käsketty tehdä niin!”

Tämä mies, kersantti Yksisilmä, on hiukan keskimääräistä lyhyempi ja pönäkämpi. Mikään hänessä ei muistuta kuninkaallisen akatemian sotilasta. Itseasiassa on kerrassaan ihme, ettei häntä ole vielä teloitettu epäisänmaallisista puheista. Lisäksi hän sanoo jatkuvasti ”pojat”, vaikka muodostelmassa seisoa sekä naisia että miehiä. Me olemme todellakin sekalainen seurakunta, meitä on kaiken ikäisiä ja kokoisia. Vielä eilen minä, Jaakko Metsätupa olin rauhassa kotonani, autuaan tietämättömänä aateliston oikuista. Sitten kyläämme ilmestyi joukko sotilaita, jotka keräsivät kaikki keskusaukiolle ja julistivat riittävän hyväkuntoiset osaksi vapaaehtoista nostoväkeä. En tunne täällä oikeastaan ketään.

Yksikköni on Kuninkaallisen nostoväen ensimmäisen divisioonan viides komppania. Mies vain puhuu ja puhuu edessä, enkä ole jaksanut kuunnella puoliakaan. Katson Yksisilmää tarkemmin: rehottava parta, liina joka kiertää pään oikean silmän kohdalta, pullottava maha joka pullistaa jopa rengaspanssaria, todellinen roolimalli. Tältä siis näyttää kuninkaan sotilas, joka vain mässäilee muiden työn tulosta.

"Paskapuhetta!", kuuluu ääni vierestäni.

Yksisilmä hiljenee ja vierustoverini jatkaa, "Me olemme täällä puhtaasti koska meille sanottiin, että kylämme palaa, jos me emme seuraa! Luuletko te Riku Viidennen lakeijat todellakin, että me autamme teitä, jos ainoa keinonne on uhkailu?! Mikä ihme estää meitä kapinoimasta ja lähtemästä kotiin?!"

Olen nähnyt puhujan ennenkin, hän asuu noin tunnin kävelymatkan päässä meiltä ja on tunnettu kovasta suustaan. Yksisilmän kasvoille leviää hymynkare.

"Asento! Naamat eteenpäin ja peruslukemille!", Yksisilmän ääni muuttuu maireaksi, "Nyt, kuka teistä sanoi tuon? Kättä pystyyn vain rohkeasti."

Mies vieressäni nostaa käden, käännän päätäni vaistomaisesti, kuten moni muukin.

"Ne naamat pysyvät eteenpäin joka pojalla!"

"Minäpä olenkin tyttö.", kuuluu jostakin.

Kaikki nauravat. Tämä mies ei selvästikään osaa pitää kuria. Yksisilmän ilme tiukkenee ja ääni muuttuu hyytävän kylmäksi.

"Onnittelut rohkeudestanne, arvon herra. Tunnette selvästi oman arvonne ja onnittelen teitä siitä. Olkaa hyvät vain, palatkaa takaisin kotiinne kaikki, jos niin tahdotte."

Kohaus käy läpi muodon, näinkö helppoa se olikin?

"Ja tämä tietenkin vain siinä tapauksessa, ettei teitä kiinnosta Vuorten maan joukkojen marssireitti. Se kulkepi suoraan teidän poikien kylien yli reilun kuukauden kuluttua, jollei sitä joku estä. Jokainen jota ei henkilökohtaisesti häiritse tulla murhatuksi ja raiskatuksi, toimintajärjestys vapaa, voi poistua välittömästi. Ja muistakaa, jokainen karkuri helpottaa teidän kotiväkenne tuhoamista."

Muoto on taas hiljaa, ihmiset katselevat kenkiään.

Mies vierestäni avaa suunsa taas. "Ja mikä takaa, että sinä läskikasa helpottaisit asiaa? Sinullakin on helppo pitää komentoa varusteet päällä ja keihäs selässä."

Yksisilmän ilme on silminnähden huvittunut, mies vieressäni vaahtoa vielä noin minuutin, kunnes kersantti tekee jotain outoa. Hän kiskaisee panssaripaidan päältään, jättäen vain ohuen aluspaidan jäljelle.

"Onpa sinulla suuret puheet. Astu esiin, jos olet mies!"

"Ja takuulla olen!", kuuluu uhoava ääni.

Hän astuu ulos muodosta aivan yksisilmän eteen. Väliin ei mahtuisi edes alipainoista kissaa. Yksisilmä ojentaa keihänsä miehelle.

"Kas näin, nyt minä olen aseeton. Sinulla on keihäs. Näytähän nyt kaikille, miten sinä olet parempi kuin tämä kunninkaallinen läski."

Tässä vaiheessa lienee parasta esitellä tämä ylimielinen, joskin nyt silminnähdyn kalvennut mies. Hän on Mätästalon Tommi. Asuu metsäisellä alueella ja on Mätästalon Hannun kolmas poika. Kovapäinen ja vahva kuin härkä. Tappelija, ja ilmeisesti hyväkin siinä. Kooltaan hän vastaa pienempuoleista tammea, eikä hänen isänsäkään enää uskalla komentaa häntä, vaikka hän vasta seitsentoistakesäinen onkin. Tommi kokoaa itsensä yhä huvittuneen kersantin edessä.

"Pidätkö minua tyhmänä? Jos minä nyt sinut siihen tapan niin vartijat vain piirittävät minut ja tekevät minulle saman."

"Sekö on ainoa este? Rautapää!"

Viimeisen sanan Yksisilmä huutaa niin että koko aukio kajahtaa ja jämerän näköinen kivessoturi rynnistää paikalle viisi taistelijaa perässään.

"Kutsuite? Tahdotteko minun pidättävän tämän miehen?"

"En!", vastaa Yksisilmä. "Tahdon teidän kuuden tietävän, että tämä mies on täysin vapaa seuraamuksista, jos minä tämän kurinpitojakson johdosta kärsin jonkinlaisia vammoja."

Vartijan ilme muuttuu typertyneeksi.

Yksisilmä avaa suunsa taas. "Kerääntykää kaikki vaan ympärille. Muoto vapaa. Otamme pojan kanssa kolme metriä etäisyyttä ja poika voi hyökätä korpraalin käskystä!"

Keräännymme ympärille riittävälle etäisyydelle. Joukossa käy kuhina, onhan kouluttaja selvästi kyllästynyt elämään. Vartijat näyttävät epätietoisilta, kunnes Yksisilmä viittaa heidät sivummalle. Tommi alkaa olla selvästi verenhimoinen.

"Annahan pojalle hyökkäyslupa."

Korpraali Rautapää laskee kohotetun kätensä ja Tommi syöksyy kohti kersanttia. Kersantti väistää helpon näköisesti. Tommi heilauttaa keihästä pyrkien käyttämään kärkeä viilämiseen, ja kersantti kumartuu.

"Sainpas!" Tommi karjaisee ja pistääkin yhtäkkiä ylhäältäpäin.

"Aha", Yksisilmä tuumaa ja astuu tyyneästi askeleen taaksepäin, napaten samalla keihään varresta kiinni. "Pystyt kyllä parempaan, jatkahan toki".

Tommi katsoo typerän näköisenä. Hänestähän tehdään pilkkaa! Hän karjaisee ja käy uudestaan päälle.

Yksisilmä jatkaa vielä jonkin aikaa ja toteaa sitten. "Minun vuoroni."

Tommi syöksyy häntä päin jälleen kerran. Keihäs hujahtaa aivan Yksisilmän mahan vieritse tehden reiän paitaan. Sitten Yksisilmän oikea käsi heilahtaa. Nyrkki osuu Tommia suoraan pallean. Mies pysähtyy ja taittuu kasaan. Polvet pettävät ja hän rojahtaa maahan mahalleen Yksisilmän eteen.

"Oliko vielä joku jolla oli kysyttävää?", kersantti sanoo lempeällä äänellä.

Kenelläkään ei ole. Kaikki vain katsovat. Tämän miehen kanssa ei ilmeisesti ole leikkimistä.

Meidät käsketään takaisin muotoon ja marssitaan puistikkoalueen halki kohti suuria varastorakennuksia.

"Muodostakaa jono ovelle, ja turpa kiinni jonossa! Puhukaa kun teille puhutaan!"

Tottelemme käskyä kiltisti. Kaikki uhma ja mutina on poistunut keskuudestamme. Jonotan noin tunnin ennen kuin pääsen sisälle asti. Siellä minulta kysytään nimi ja vastineeksi ojennetaan numeroitu kaulalaatta. Vieressä pieni viiksekäs sotilas kirjoittaa kirjaan: Jaakko Metsätupa, 42571. Sujautan laatan ketjulla kaulaani koruksi ja astun jonossa eteenpäin. Minulle annetaan sinivihreä paita sekä leveä vyö, jossa on paljon erilaisia taskuja.

"Sininen puoli oikealle ja vihreä vasemmalle, vyö kieräytetään päälle vasemmalta oikealle ja solki eteen.", sotilas opastaa, tarkistaa tuloksen ja käskää eteenpäin.

"Metsästätkö?", kysyy seuraavan pisteen sotilas ja vastaan kieltävästi.

Hän työntää käteeni miehen mittaisen keihään, osoittaa terävän pään ja huitaisee kädellään etenemisen merkiksi. Olen siis ollut kasarmialueella vasta kaksi tuntia ja minulle on jo annettu ase.

"Ei uneksita siinä! Eteenpäin ja tilaa seuraavalle!"

Seuraavaksi minulle ojennetaan puinen pyöreä kilpi. Yllättävän painava, eihän tuollaista voi kantaa mukana. Ilmeisesti sanoin edellisen ääneen, koska varastomies purskauttaa nauruun.

"Kyllä sinut vielä siihenkin opetetaan."

Ei kuulosta rohkaisevalta, mutta eteenpäin on mentävä. Edellisten lisäksi kaikille ojennetaan ohut kangas, jota kutsutaan makuualustaksi, ruokasäkki vyölle laitettavaksi, puiset ruokailuvälineet, kenttäleili, taistelusaappaat ja jonkinlainen kypärä. Minun kypäräni on nenäsuojallista mallia ja korvista alaspäin roikkuu rengaspanssari joka jää roikkumaan harteille.

Laitan merkille, etteivät monenkaan kypärät edes muistuta toisiaan. Harvoilla on koko kasvot peittävä pääkallokyypärä ja joillakin huonotuurisilla on oikeastaan hattu, jota on vahvistettu metalliluiskoilla.

Varaston jälkeen meidät käsketään muotoon odottamaan muita tulemaan varastosta. Yksisilmä valvoo meitä seinään nojaten ja muistuttaa meitä aina välillä seisomaan suorassa.

"Miten tässä meneekin näin kauan?" Tommi kysyy vierestäni, ilmeisesti minulle.

En vastaa.

"Hei Jaska, kuulitko sinä?"

Kuulinhan minä mutten ole kyllin tyhmä vastamaan. Tommi avaa suunsa vielä kerran mutta ei ehdi sanoa mitään. Yksisilmä on pujahtanut hänen eteensä ja töytäissyt ensimmäisessä rivissä seisseen tyttöraukan tieltään.

"Ensinnäkin, kestää varsin kauan varustaa kaksisataa sotilasta. Toiseksikin, et ilmeisesti ole oppinut läksyäsi, joten te seisotte kaikki tässä vielä kauan sittenkin, kun viimeinenkin on tullut. Kysyttävää?"

Rukoilen mielessäni Tommin olevan hiljaa. Turhaan.

"Mitä ihmeen mielivaltaa tämä oikein on?!", hän älähtää.

Yksisilmä katsoo häntä miltei kahta päätä pidempää miestä. Hän lyö. Lujaa ja kasvoihin. Tommi kaatuu tajuttomana taaksepäin ja hänen takanaan seisova vanhempi mies saa hänet juuri ja juuri kiinni.

"Kuka antoi käskyn auttaa häntä?"

"Ei kukaan, herra kersantti!" Vanhempi mies miltei huutaa hädissään. "Ajattelin vain..."

"Te ette ajattele!" Yksisilmä karjuu naama punaisena. "Te teitte oikein auttaessanne taistelutoverianne!"

Hänen äänensä muuttuu lempeämmäksi.

"Teillä ei tulevaisuudessa tule olemaan muuta kuin toisenne. Keskinäinen auttaminen tulee olemaan teille kaikki kaikessa. Nyt, sinä ja sinä, nostakaa hänen jalkansa yläasentoon ja virvoittakaa hänet. Ja muut, asento! Lepo!"

Yksisilmä palaa seinälle ja Tommi nostetaan hyljälleen pystyyn. Pidennetty seisona pysyy voimassa.

Loputtomalta tuntevan seisonnan jälkeen saapuu vääpeli paikalle katsomaan uupunutta viisiriviä.

"Kersantti, eikös teidän komppanianne pitänyt olla syömässä jo tunti sitten?"

Yksisilmä hymähtää ja nostaa katseensa hitaasti ylöspäin kohti tulijaa.

"Näillä on vielä pientä asenneongelmaa, jota hoidetaan parhaillaan."

Vääpeli pysähtyy niille sijoilleen.

"Kersantti! Teille on annettu suora käsky ruokailuaikaa koskien! Te hoidatte yksikkönne ruokailemaan nyt! Ilman minkäänlaisia viivästyksiä!", vääpeli huutaa naama punaisena.

Yksisilmä virittelee kasvoilleen hymynkareen.

"Pojat, asento! Käännös vasempaan päin. Juoksuun mars mars!"

Vääpeli huutaa Yksisilmälle jotain miehistön puutteluun liittyen, mutta se jää juoksuäänien ja Yksisilmän tahti-huudon jalkoihin. Me emme todellakaan pysy tahdissa. Emme edes tiedä mitä se tarkoittaa. Saavumme suurkeittiölle vain todetaksemme toisen komppanian olevan jonossa edellämme. Yksisilmä komentaa meidät odottamaan muotoon rakennuksen viereen, kasvot seinään päin. Alkaa olla todellinen nälkä. Söimme

viimeksi aamulla herätessämme ja olemme sentään kävelleet sen jälkeen neljä tuntia ennen kasarmille saapumista.

Jostain muodon oikeasta laidasta kuuluu tömähdys. Joku ilmeisesti kaatui väsymyksestä. Yksisilmä on salamaikana paikalla.

"Nousehan ylös, tämä on vielä pientä tulevaan verrattuna.", hän käskää tiukasti.

"Mutta herra...", valittaa ääni maasta.

"Ei muttia, ylös! Nyt!"

"Näethän sinä itsekin, ettei hän jaksa seistä omin voimin.", jämerä miehen ääni puuttuu peliin.

"Kuka sen sanoi?!" Yksisilmä karjaisee.

"Minä sanoin, mitäs me oltiinakaan puhuttu tästä ensimmäisen päivän räähkäämisestä? Ei sinun tarvitse heitä tappaa, kyllä vihollinen sen osaa itsekin.", ääni vastaa.

Minua häiritsee katsoa eteenpäin, koska olisin utelias näkemään tämän miehen.

"Kapteeni, te olette vastuussa joukkojen koordinoinnista ja papereista. Minä olen vastuussa näistä sotilaista, ja minä koulutan heidät aivan kuten itse haluan!"

"Siinä tapauksessa voittekin nyt haluta käskää taistelijaanne sisälle syömään. Ja yrittäkää noudattaa sotilaallista puhuttelua edes koulutustarkoituksessa."

Ruokana on... No, se on ilmeisesti keittoa. Syömme hiljaisuuden vallitessa ja otamme kukin limpun ruokakassiin poistuessamme.

Marssimme muodostelmassa kohti kalsean näköisiä kivirakennuksia. Yksisilmä ohjaa meidät muotoon ovien eteen. Ulos astuu yksitoista panssaroitua miekkamiestä.

"Ilmoitan, luutnantti Heinälle, Huomio!"

Oliko tuo jonkinlainen käsky? Kaikki vain pyörivät ympäriinsä. Mies, jonka kypärässä on punainen harja, purskauttaa nauramaan.

"Tämäkö on minun komppaniani?", hän kysyy heikotuksen loputtua.

"Joo." Vastaa Yksisilmä.

Luutnantti suoristautuu ja puhuu taas.

"Tervetuloa kuninkaalliseen armeijaan! Teille on tarjottu ainutlaatuista tilaisuutta palvella valtiastanne vapaaehtoisena sotilaana. Ja te olette tarttuneet innokkaasti tähän kunniaan! Teistä tulee vielä Yksisilmän käsittelyn jäljiltä keihäsmiesten eliittiä! Teitä odottaa vain maine ja kunnia!"

Onpahan ainakin toisenlainen tarina kuin ensimmäinen tervetulotoivotuksemme.

"Seuraavaksi teidät jaetaan kahdenkymmenen taistelijan ryhmiin ja kutakin ryhmää johtaa alikersantti. Alanen, ota ensimmäiset kaksikymmentä vasemmalta lähtien. Heistä tulee ensimmäinen ryhmä. Hentilä, seuraavat kaksikymmentä ja toinen ryhmä. Karhu, Heinä, Metsätupa, Minkki, Pellonpää, Kasa, Peikko ja Golem kukin samalla järjestelmällä luettelussa järjestyksessä", luutnantti jatkaa.

Niskakarvani pomppaavat pystyyn Metsätuvan kohdalla. Katson riviä tarkemmin ja tunnistan miehen kapeat kasvot. Pekka Metsätupa on serkkuni, joka värvättiin armeijaan kaksi vuotta sitten. Hän ei ilmeisesti ole tunnistanut minua eikä tuurini riitä hänen ryhmäänsä pääsemiseen.

Johtajakseni nimettiin Tuija Pellonpää.

Ryhmä kerrallaan kasataan ja marssitetaan sisälle suureen saliin. Meidät istutetaan ryhmittäin pöytiin. En vieläkään usko todeksi, nainen ryhmänjohtajana. Tommi on määrrätty samaan ryhmään. Istumme hiljaa ja odotamme. Kohta alikersanttimme alkaa puhua.

"Tehdäänpä asiat selväksi. Te tottelette minua pilkulleen ja teillä menee hyvin. Te ette tottele ja teillä tulee olemaan täyttä helvettiä. Päättäkää itse. Seuraava asia. Meillä on kolme viikkoa aikaa saada teistä rivikelpoisia, sen jälkeen viikko marssimista ja sen jälkeen taistelu."

Katson pöytää. Nostan katseeni ja annan sen harhailla salissa. Ensimmäistä kertaa koko päivänä ehdin kiinnittää huomiota ympäristööni. Katossa suuren istuimen päällä riippuu sinivihreä valkealla karhuntutassukuviolla varustettu vaakuna. Seinillä palaa soihtuja, katonrajassa on pieniä ikkunoita.

Havahdun ja yritän taas kuunnella. Rouva alikersantti on oikeastaan aika kaunis. Kypärän alla on kullankeltaiset hiukset jotka pursuavat hartioille asti. Hän on ilmeisesti varsin

nuori, alle kolmissakymmenissä ja hänen muotonsa näkyvät panssaroinnin altakin. Huomaan ajatukseni harhailleen taas.

”ja tämän yön nukumme täällä, huomenna nouddamme teltat ja kaivuuvälineet sekä...”, rouva alikersantti selittää, mutten jaksakaan keskittyä.

Ajattelen kotiani. Kuka siellä nyt tekisi riittävästi polttopuita lähestyvälle talvelle? Isällä on kiire paronin pelloilla ja äiti hoitaa kolmea pikkusiskoa. Kolmesta sisarestani ei vielä ole käsittelemään sahaa ja kirvestä. Ei ole helppoa olla kaksitoista vuotta vanhempi kuin seuraava yhä hengissä oleva lapsi. Alun perin minä olin toiseksi vanhin lapsi. Vanhempi veljeni sekä minusta seuraava kuolivat nuorina.

Joku tönäisee minua. Kaikki katsovat minua kysyvästi.

”Kaikki esittäytyvät.” Tommi kuiskaa.

Jäädyn hetkeksi ja kerron sitten nimeni ja kotiseutuni kaikille. Kierros jatkuu. En muista muiden nimiä, nimimuistini on aina ollut heikko. Palvelijat tuovat kaikille simatuopit. Juomme ne ja menemme ryhmittäin nukkumaan.

Kukaan ei huomauta seitsemän paikallaolijan olevan naisia. Mutta makuualustan kovuudesta kuuluu jupinaa pitkälle yöhön.

Ihmettelet varmaan mitä oikein tapahtuu? Virallisen tarinan mukaan Vuorten maan yleiskäräjät on julistanut sodan Mustamaalle, koska haluaa Vuorelan alueen peltomaat ja metsät hallintaansa niiden runsaiden puuvarantojen takia.

Todellisuus? Vuorten maan yleiskäräjien puhemies pelkää paikkansa puolesta, ja paras keino nostaa omaa suosiota on voittoisa sota. Siksi hän valitsi sopivan naapurivaltion, mielellään sellaisen jonka vakinainen armeija on pieni, keräsi riittävästi tukea lahjomalla sopivat avainhenkilöt, ja runnoi asiansa läpi.

Mustamaa on siis nähtävästi kunniakkaalla puolustuskannalla ja jokaisen velvollisuuksiin kuuluu suojella lähimmäisiään ja alueitaan verisiltä villoilta, jotka eivät ole vielä edes omaksuneet linnanherrajärjestelmää. Tarvitset tulkkia? Jokaisen velvollisuus on siis kuolla kuninkaansa puolesta, jotta hänen val-

taansa ei horjuttaisi mikään. Vuorenvieren kreivi on eräs kuninkaan tärkeimmistä kannattajista, ja hänen menettämisensä antaisi muille vallanvaatijoille mahdollisuuden iskeä.

Kaiken kaikkiaan erinomaisen sekavaa? Lisäksi totuuden erottaminen kaikista tarinoista on täysin mahdotonta. Siksipä me sotilaat emme mietikään sen enempää, ja keskitymme pysymään hengissä.

Jaakko Metsätupa on sankari. Toisinsanoen vapaaehtoiseksi määrätty nostomies Mustanmaan kruunun palveluksessa.

Hänet lähetetään taisteluun jonka syytä hän ei todella tunne, ja josta hän ei myöskään välitä, mutta pusertaa silti eteenpäin pysyäkseen hengissä. Matkalla häntä auttavat ilmiömäinen tuuri ja... Eikun hänen vahva luontonsa ja luotettavat ystävänsä.

Ukko on tarina eloonjäämisestä ja fantasiamaailmojen sodan näkymistä tavallisen sotilaan silmin.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi